

irodalmi díjat. Megvallo, vártam a táviratodat, s ennek talán még a szóban forgó díjnál is jobban megörültem. Ugyanis annak a tanújelét láttam benne, hogy Te, drága Károly bátyám, odaátrol is, abból a dimenzióból, ahová négy évvel ezelőtt költöztél, számon tartasz bennünket, figyeled munkásságunkat. Éppen úgy, mint régen. Mert Te voltál talán az egyetlen ebben a mi különös rajunkban, aki mindig őszintén és az irigység leghalványabb jele nélkül tudtál örvendeni minden jó, érett, Kalangyába való írásunknak. Mert kitűnő szerkesztő maradtál akkor is, amikor már rég nem volt lapod; figyelmességed pedig, amellyel mindannyiunk munkáját kísérted, elragadó volt. Mondhatom, hogy már csak ezért is igen hiányzol nekünk. Mégis, amint látod, dolgozunk, mert ezt tartjuk egyetlen érdemes cselekedetnek. Igaz, az idei novellatermésünk szerénynek mondható — mindössze három kötet jelent meg —, de ha ideszámítjuk a folyóiratokban és az újságokban megjelenteket is, elbeszélőirodalmunk jelenlegi állása mégsem olyan aggasztó. Sőt! Kiemelkedő teljesítmények is voltak ebben az esztendőben. Hogy csak egyet említsek: Ottó novellája a júniusi *Híd*-ban. Ez az írás nem kerülhette el mindenre kiterjedő figyelmedet. Ugye, ez már nagy irodalom! Ezzel be is fejezném levélfélletem, nem fárasztanálak tovább. Légy továbbra is meggyőződve, hogy változatlanul szeretünk, hogy munkádnak méltó örökösei maradunk, mert egyre inkább az a meggyőződésünk, hogy tartóssat csakis a saját valóságunk anyagából építhetünk azokra az alapokra, amelyekre itt jószerével Ti raktatok le, kedves Károly bátyám. Levelem végképp berekesztve szeretnék Neked őszinte köszönetet mondani azért a kedvességéért, hogy a csillagokba való távozásod után is serkentője maradtál irodalmunknak. Maradok tisztelettel.

NÉMETH István

SAUL BELLOW IRODALMI NOBEL-DÍJA. Saul Bellowot, az irodalmi Nobel-díj idei nyertesét, a magyar és szerbhorvát olvasóközönség elsősorban 1961-ben megjelent *Herzog* című regénye alapján ismeri. Az angol nyelvterületen befutott sikere után 1967-ben magyarul, két évvel később pedig szerbhorvát nyelven is megjelent. A *Herzog*-ban egy jó szándékú egyetemi tanár kissé komikus, megalakult végződő lázadáskísérlését írja le. Sütkösd Mihály szerint „a Hercog a fejlett ipari társadalomban élő közép- és felső középosztály tagja, aki a közismert, sokszor hallott, sokszor olvasott folyamatot eleveníti meg, amelyek során a modern manipulációs társadalom olyképpen fosztja meg a személyiséget emberi lényegétől, hogy közben mindazt hasznosítja belőle, amire szüksége van, s szolgáltatásait a társadalomban

uralkodó térítésrendszer szabályai szerint meg is fizeti:

A *Hercogot* megelőzően, 1944-ben írta meg a *A levegőben lógó ember* című regényét, amelyben a háborús generáció létbizonytalanságának kérdéseit feszegeti, az antiszemitizmus problémáját vizsgálja az ugyancsak önleltarajzi elemekkel átszőtt, 1953-ban megjelent *Angie March kalandjai* címűben, amelyben Országh László fogalmazása szerint „keresi léte értelmét és szerepét a világban, de közben nem kíván sehova se tartozni, s miközben minden csávából kimászik, az emberi típusoknak és foglalkozásoknak százféle változatával kerül kapcsolatba...”.

A *Hercog* előtt világsikerre szertett regényének címe *Henderson, az esőkirály* (Magyarul 1970-ben jelent meg), melynek hőse egy képzeletbeli afrikai országba emigrál, ahol egy félvad törzs fővaráslója lesz.

Bellow nevét sokszor Joyce-szal és Kafkával, valamint a kortárs francia írókéval emlegetik. Szóllósy Klára szerint, aki Bellow magyar nyelven megjelent méltatói közül eddig a legmélyebbre ásott (*Nagyvilág*, 1965/6.), a bellowi regények hőseit Thomas Mann, Balzac és Stendhal hőseivel rokonítja.

Bellow 1915-ben született Kanadában, egy Olaszországból kivándorolt zsidó származású kereskedőcsaládban. 1924-től Chicagóban él, és több amerikai egyetemen szociológiát tanít.

ÍROTT NYELVÜNK VIZSGÁLATA. Jól megválasztott és időszerű témáról tanúskodik az egybegyűlték szép száma.

Alapos munkára vall a tudományos ülésszakra írt értekezések anyaga, elemzésük tárgya, és az a tény, hogy életes közelségében, a mindennapok forgatagában vizsgálja anyanyelvünket.

Az adatai nyelvművelő napok a tudományos kutatás és a gyakorlat közvetlen, valamint közös érdekeit szolgálják. A tudományét, amelynek a nyelvi helyesség a célja, olyan nyelvművelés, amely összhangban van mozgalmal életünkkel, gyakorlatunkkal — azzal a valósággal, amelynek végső soron biztosítanunk kell nyelvünk, a magyar nyelv egészséges fejlődését.

Ennek az összhangnak a keresése és ápolása nem kis feladat. Különösen napjainkban kíván fokozottabb munkát, hiszen szocialista öngazgatási rendszerünk fontos tényezőjéről kell gondoskodni. Arról, hogy a munkásosztály, a dolgozó ember ne csak a munkáját tudja társítani, hanem tudását, tapasztalatát és mondanivalóját is. Egyszóval, hogy véleményt mondjon, hogy tevékenyen részt vegyen a sorsát érintő vitában; és a döntéshozatalban elfoglalhassa azt a helyet,

Elhangzott Adán, 1976. október 23-án, a Szarvas Gábor Nyelvművelő Napok tudományos tanácskozásának megnyitóján.

amely a munkája alapján megilleti. Csak így irányíthatja sorsát, csak így lehet egyenrangú.

Önigazgatásunk és küldöttrendszerünk zökkenőmentes előfeltétele az anyanyelv ismerete. Olyan köznyelv és szókinccs, amely egyszerűségével és gazdagságával biztosítja a dolgozó ember tájékoztatását. Egyúttal lehetőséget nyújt gondolatainak, érzéseinek, tudásának és tapasztalatának kifejezésére. Csak az így ápolat anyanyelv válhat egyenrangúvá, csak az ilyen tudással rendelkező dolgozó tud ténylegesen is hozzájárulni a munkahelyén és a közéletben felmerülő kérdésekhez.

A nyelvművelő munkája éppen ezért összetett és nem könnyű feladat. Ugyanis fokozott figyelemmel kell kísérsnie a gyakorlat, a valóság dinamikus fejlődését, de egy pillanatra sem szabad megfeledkeznie az anyanyelv nyelvtörténeti háttéréről: irodalmi és köznyelvének kialakulásáról, múltjáról és jelenlegi rendszeréről, szaknyelvről — mindarról, amit a nyelv életének tekinthetünk. Mindezt figyelembe véve adhatunk csak anyanyelvünk, a magyar nyelv minket érintő problémáira megnyugtató választ. És a gyakorlat is azt bizonyítja, hogy saját nyelvének is az olyan nyelvművelő a leghasznosabb, aki a problémák és bajok orvoslását anyanyelvének hiányosságaiiban keresi, nem pedig más nyelvek tagadásában és lenézésében látja.

Az anyanyelv mindenkinek édesanyanyelve. Nem szebb és nem is csúnyább másokénál. Hazánkban ezt tartjuk szem előtt, ennek ápolására biztosítunk előfeltételeket, és erre hivatkozunk mint jó példára ország és világ előtt.

Ennek szellemében kívánok a Vajdasági Dolgozó Nép Szocialista Szövetsége és a magam nevében további hasznos és sikeres munkát.

FEHÉR Kálmán